

Dr. Meltem YILMAZ
Altınbaş Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Öğretim Elemanı

KÜLTÜREL MİRAS HAKKI VE UNESCO

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	V
KISALTMALAR.....	XI
GİRİŞ.....	1
I. Kültürel Miras ve Kültürel Miras Hakkı	5
A. Kültürel Miras	5
1. Kültür ve Miras	5
2. İlgili Diğer Kavramlar: Kültür Varlığı, İnsanlığın Ortak Mirası ve Kültürel Çeşitlilik	8
B. Kültürel Mirasın Korunmasının Tarihi.....	13
1. Giriş.....	13
2. UNESCO Bağlamında Kültürel Mirasın Korunması	18
a. Somut Kültürel Mirasın Korunması.....	24
i. Kültür Varlığı.....	24
ii. Kültürel Miras	30
iii. Su Altı Kültürel Mirası.....	33
b. Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması	37
C. Kültürel Miras Hakkı.....	46
1. Hakkın Öznesi	46
a. Birey	47
b. Kolektif Özneler	50
i. Uluslar	54
ii. Azınlıklar.....	56
iii. Yerli Halklar.....	57
iv. Uluslararası Toplum.....	60
v. Gelecek Nesiller.....	64
c. Kültürel Mirasın Kendisinin Hak Öznesi Olma İhtimali...67	
2. Hakkın Yükümlüsü.....	71
a. Devlet.....	71

b. Diğer Yükümlüler	72
i. Birey	72
ii. Kolektif Nitelikteki Yükümlüler	82
3. Kültürel Miras Hakkının Diğer İnsan Haklarıyla Ayrışabilirlik İlişkisi	84
a. Geniş Anlamda Kültürel Haklarla İlişki.....	85
b. Dar Anlamda Kültürel Haklarla İlişki.....	97
4. Kültürel Miras Hakkının Konusu.....	104
a. Hakkın Maddi Boyutu.....	104
i. Kültürel Mirasa Erişim ve Ondan Yararlanma.....	104
ii. Kültürel Mirasın Korunması.....	115
b. Hakkın Usuli Boyutu	123
i. Katılım Hakkı.....	123
ii. Giderim Hakkı.....	132
iii. Bilgi Edinme Hakkı.....	144
II. UNESCO Çatısı Altında Oluşan Kültürel Miras Hukukunun Kültürel Miras Hakkına Etkisi	146
A. UNESCO Bağlamında Oluşturulmuş Bağlayıcı Hukuki Düzenlemeler.....	146
1. 1954 Tarihli Lahey Silahlı Çatışma Halinde Kültürel Varlığın Korunması Sözleşmesi.....	146
2. 1970 Tarihli Kültür Varlıklarının Kanunsuz İthal, İhraç ve Mülkiyet Transferinin Önlenmesi ve Yasaklanması İçin Alınacak Tedbirlerle İlgili Sözleşme	150
3. 1972 Tarihli Dünya Kültürel ve Doğal Mirasının Korunmasına Dair Sözleşme	157
4. 2001 Tarihli Su Altı Kültürel Mirasının Korunması Sözleşmesi.....	162
5. 2003 Tarihli Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi	174
6. 2005 Tarihli Kültürel İfadelerin Çeşitliliğinin Korunması ve Geliştirilmesi Sözleşmesi.....	180

B. Kültürel Miras Hukukunun Kültürel Miras Hakkının Konusunun Yerine Getirilmesine Katkı Sunmada Etkisizlik Sorunu	183
1. Etkili Bir İcra ve Denetim Mekanizmasından Yoksunluk.....	184
2. Devletler Arasındaki Görüş Farklılıkları ve Bunun Uygulamaya Etkisi.....	188
3. Sözleşmelerin Kendine Has Sorunları	189
4. İnsan Hakları Hukuku Vasıtasıyla Kültürel Mirasın Dolaylı Olarak Korunması Önerileri.....	189
C. Kültürel Miras Hakkının Katılım Boyutuna Katkı Sunabilecek Gelişmeler.....	192
D. Koruma Kapsamı Dışında Bırakılan Bazı Önemli Alanlar ve Bu Durumun İnsan Haklarına Yansıması	207
1. Dil ve Din.....	207
2. Su Altı Kültürel Mirasa İlişkin Çeşitli Menfaatler.....	211
E. Kültür- İnsan Hakları Çatışmasına Kültürel Miras Hukukunun Etkisi.....	217
1. Kültürel Görecelilik- İnsan Haklarının Evrenselliği Tartışması.....	219
2. İnsan Haklarına Aykırılık Tespiti	224
3. Devletlerin İnsan Hakları Hukukundan Kaynaklanan Konuya Özel Yükümlülükleri	229
4. 2003 Tarihli Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi'nin İnsan Haklarının Korunmasına Katkısı.....	233
F. Kültürel Miras Hukukunun Çatışan Hukuki Menfaatlerin Dengelenmesindeki Rolü	236
1. Kültürel Miras Hakkının Diğer İnsan Haklarıyla Çatışması..	236
2. Kültürel Miras Hakkının Kültürel Miras Hakkıyla Çatışması	246
SONUÇ	251
KAYNAKÇA.....	257